

Behovsanalys för verksamhetsområde 14 renhållning

Styrprocessen 2017

2016-03-17

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Behovsanalys för verksamhetsområde renhållning	3
1.1	Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov.....	3
2	Beskrivning av verksamhetsområdet	3
3	Omvärldsanalys	4
3.1	Sammanfattning.....	4
3.2	Konsekvensanalys	4
4	Omvärldsförändring.....	5
5	Befolkningsutveckling och prognoser	7
6	Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet	7
7	Förändringsbehov.....	7
8	Bilagor	9
8.1	Bilaga 1. Investeringsäskanden med kalkyler	9
8.2	Bilaga 2. Beslut om taxor och avgifter	9

1 Behovsanalys för verksamhetsområde renhållning

1.1 Slutsatser - Samlad bedömning av verksamhetsområdets kommande femårsbehov

- Behov av stärkt samarbete mellan Renhållningen och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.
- Krav på ökat resursutnyttjande ställer i sin tur krav på separat mottagning/insamling av fler fraktioner, såväl kvartersnära som på Kretsloppscentralen samt utökade informationsinsatser.
- Ett eventuellt ansvar för insamlingen av tidningar och förpackningar, kräver investeringar i behållarlösningar som för medborgarna är mer tillgängliga och användarvänliga än dagens återvinningsstationer.
- Behov av nyanställning av personal i och med Renhållningens utökade verksamhetsområde med insamlingsansvaret för tidningar och förpackningar, samt ökat fokus på att höja insamlingsgraden av insamlat matavfall.
- Utveckling av verksamhetssystemet, tömningsregistreringen ska utvecklas, omfatta fler fraktioner och underlätta administrativt då kunderna får tillgång till systemet och kan utföra vissa av sina ärenden själva.

2 Beskrivning av verksamhetsområdet

Kommunens renhållningsverksamhet ansvarar för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att samla in, ta om hand och behandla detta avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt. Renhållningen ansvarar även för att se över avfallshanteringen i stadsplaneringen samt att verka för avfallsminimering och ökad kunskap om återvinning hos kommuninvånarna.

3 Omvärldsanalys

3.1 Sammanfattning

Teknikutvecklingen har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobottar och mycket mer. Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robottar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat. Teknikutveckling är ett område som bedöms som ett viktigt område för kommunen att följa och skapa beredskap inför.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande tio åren. År 2025 ser vi framförallt framför oss att:

- de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans
- i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd
- virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter
- big data hjälper till att fatta beslut
- allting kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

3.2 Konsekvensanalys

Avfallsmarknaden har på senare år utvecklats med ökad tonvikt på förebyggande, återanvändning, återvinning och andra former av utvinning av material eller energi i strävan efter att komma närmare ett kretsloppssamhälle och en cirkulär ekonomi. I takt med att nya behandlingstekniker av olika material utvecklas och nya fraktioner kan behandlas inom rimliga avstånd kan Renhållningen verka för ökat resursutnyttjande.

Insamlingsansvaret för förpackningar- och tidningar kan komma att behöva integreras i Renhållningens verksamhetsområde inom femårs-perioden. Besked om detta ska presenteras den 31 mars 2016. Detta innebär stor förändring av avfallsverksamheten i alla kommuner. För Tyresös del innebär det att en helt ny delverksamhet inom Renhållningen måste skapas för att leda och utveckla

kommuninvånarnas källsorteringsmöjligheter. Nya driftfrågor kommer att bli aktuella, samtidigt som verksamheten utgör beställare och avtalspart gentemot insamlingsentreprenörer och mottagande anläggningar och verksamheter. Behovet av ökade personella resurser är tydligt i och med denna förändring, både inför, under och efter övertagandet av ansvaret. Även gott regionalt samarbete, främst gällande logistiska lösningar, kommer att vara av stor vikt för att göra verksamheterna ekonomiskt och miljömässigt effektiva. Väl fungerande tekniklösningar för insamling och transport kan vara avgörande för att öka mängderna av återvunnet material i kommunen.

Renhållningens verksamhetssystem, EDP Future, kommer inom en snar framtid ge möjlighet för kunderna att logga in på en internet-baserad portal där kundspecifik information om olika renhållnings-tjänster, fakturering m.m. finns tillgängligt. Detta gör att kunden kan komma åt exempelvis tömningsinformation vilken tid som helst på dygnet och från olika platser och enheter. Kunderna kommer mer lättillgängligt att kunna skapa sig en översiktlig bild av sina tjänster och tömningar samt eventuella avvikelser och på ett enklare sätt göra beställningar eller förändringar av sina abonnemang. Renhållningen skulle bli mindre beroende av den kundtjänstfunktion som idag stöttar verksamhetens dagliga drift. Med minskat fokus på drift kan Renhållningen istället rikta mer tid och resurser åt avfallsförebyggande åtgärder och aktiviteter och avdelningen skulle därmed kunna få ännu större miljöfokus.

I Tyresö har tömningsregistrering och avvikelshantering börjat införas på fler och fler fraktioner, så att återkoppling kan ske på betydligt kortare tid till kund. För att ytterligare driva på den tekniska utvecklingen kan verktyg såsom kravställningar vid upphandlingar användas. Detta skulle kunna nyttjas i större utsträckning, men ökar samtidigt risken för höga priser eller dålig konkurrens mellan få anbudsgivare.

Arbetsmiljöverkets fokus på hämtpersonalens arbetsmiljö kommer mycket sannolikt att kvarstå, om inte förstärkas. Trenden går mot mer kvartersnära insamling med gemensamma insamlingsplatser, då allt färre vägar uppfyller utrymmeskraven för vad som kan anses vara trafik- och arbetsmiljömässigt godkända. Renhållningen ser därför vikten av ett fortsatt och fördjupat samarbete med Stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att utrymmen och lösningar för avfallshantering kommer in tidigt i planprocessen. För att främja ökad återvinning av olika fraktioner är det också av stor vikt att avfallshanteringen får ta plats i samhällsplaneringen och vid nyexploatering.

4 Omvärldsförändring

Renhållningen räknar med en rad förändringar av avfallshanteringen under perioden. Framst gäller det skärpta återvinningsmål och krav på ökat resursutnyttjande samt ökad källsortering. Både globalt, inom EU och nationellt belyses vikten av en cirkulär ekonomi för att säkerställa en hållbar tillväxt. Europeiska unionen införde nyligen ”kretsloppssamhället” som ett av sina huvudsakliga politiska mål. Målet för kretsloppssamhället är att övergå från en linjär ekonomi som innebär att man utvinner ändliga resurser, använder dem och sedan kasserar dem vid slutet av produktens livslängd till en ekonomi där material återanvänds, återvinns och slutligen återförs till produktionen. Att omvandla avfall till en resurs är viktigt för att uppnå ökad resurseffektivitet och gå mot en mer cirkulär ekonomi.

Regeringens mål för höjda nivåer av återvinning av tidningar och förpackningar till 2020 är ambitiösa, särskilt då det gäller återvinning av plast- och metallförpackningar. För perioden förväntas förändrat insamlingsansvar för förpackningar och tidningar bli en av de största utmaningarna. För Tyresös del kommer det att innebära förbättringsbehov av nuvarande insamlingssystem för förpackningar och tidningar, så väl som utökade informationsinsatser mot kommuninvånarna.

Riksdagsmålet för insamlade mängder matavfall är också det ett ambitiöst mål, med 50 procent insamlade mängder till 2018. Implementeringen av matavfallsinsamling i kommunen är tidsmässigt resurskrävande och trots att arbetet är en bra bit på väg återstår en betydande del av arbetet. I takt med att fler hushåll och verksamheter ansluts ökar också antalet driftärenden.

Naturvårdsverket har särskilda regeringsuppdrag för att utveckla förslag om hantering av olika avfallslag/resurser. Renhållningen förväntar sig därför under perioden att se ett ökat fokus på både separat insamling av textilier, plast och ökad utsortering av matavfall från hushåll och verksamheter.

5 Befolkningsutveckling och prognoser

Kommunens befolknings- och bebyggelseutveckling innebär även att avfallsmängderna totalt sett kommer att öka. Verksamheten expanderar vilket förutom större investeringsbehov och en ökad kostnadsmassa, även medför att resurserna för drift och underhåll också behöver förstärkas.

6 Behov inom respektive verksamhet inom verksamhetsområdet

- För att uppfylla de ökade insamlingsmålen för ökade mängder återvinna förpackningar och tidningar behöver fler ytor tillskapas för insamling av de berörda materialslagen.
- Öka resursutnyttjandet genom att separera fler fraktioner som till exempel kommunplast, textilier, fallfrukt och gips på Kretsloppscentralen.
- Behov av nyanställning av personal i och med renhållningens utökade verksamhetsområde med insamlingsansvaret för tidningar och förpackningar samt ökat fokus på att öka mängderna insamlat matavfall.
- För att öka resursutnyttjandet då det gäller både förpackningar och matavfall, krävs förstärkta informationsinsatser om miljönyttan med källsortering.
- Behov av stärkt samarbete mellan Renhållningen och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.

Nyckeltal	2013	2014	2015
Hushållsavfall, ton	9 141	8 734	8 678
Matafall, ton	213	546	665
Grovavfall, ton	9 236	11 234	9 677
Farligt avfall, ton	160	149	143
Slam och fett, kbm	12 726	13 583	14 845

7 Förändringsbehov

Renhållningen kommer att satsa på och prioritera:

- Att utveckla fastighetsnära insamling för ökad återvinningsgrad.
Behovet av att utveckla och främja tekniska lösningar för fastighetsnära insamling är tydligt, till exempel att hantera lätta förpackningar i sopsug,

utveckla mindre utrymmeskrävande lösningar för insamling av förpackningar, tidningar samt gemensamhetslösningar för insamling av matavfall.

- Att öka resursutnyttjandet av fler fraktioner genom utveckling av Kretsloppscentralen, samt utveckla åtminstone en så kallad Mini-ÅVC i exempelvis Trollbäcken.
- Planera inför ett eventuellt regionalt samarbete med gemensam återvinningscentral med exempelvis Nacka och Stockholm.

Renhållningen planerar att bibehålla:

- Nuvarande verksamhetssystem och utveckla de administrativa hjälpmedlen, såsom tömningsregistrering, genom att omfatta fler fraktioner.

Renhållningen planerar att frigöra resurser genom att:

- Ställa högre krav på entreprenörer vid till exempel upphandling av insamling och transport av avfall, samt drift och skötsel av Kretsloppscentralen. Nytt avtal planeras att träda i kraft hösten 2017, varvid Renhållningen kommer att lämna över ett större driftansvar på renhållningsentreprenören.
- Ta fram smartare teknik så att kunderna själva kan utföra/se/ändra vissa ärenden genom enklare tillgång till verksamhetssystemet.

8 Bilagor

8.1 Bilaga 1. Investeringsäskanden med kalkyler

Utförlig analys och redovisning avseende behov av re- och nyinvesteringar, exempelvis vid Kretsloppscentralen, redovisas och behandlas i kommunledningsutskottet 28 april 2016.

8.2 Bilaga 2. Beslut om taxor och avgifter

Gällande Renhållningstaxa är inte reviderad sedan beslut om kommunplan 16 juni 2015.